

Η πορεία και το έργο του Μεγάλου Αλεξάνδρου Φύλλο Εργασίας

1) Η αυτοκρατορία του Αλεξάνδρου – τα εδάφη και η οργάνωσή της – βρισκόταν υπό συνεχή αλλαγή, όσο καιρό ζούσε ο ιδρυτής αυτής. Την ιδιότυπη, τριαδική, δομή του όφειλε το κράτος στην παράθεση **τριών, βασικά διαφορετικών, συνθετικών στοιχείων: τη μακεδονική βασιλεία, την ασιατική μοναρχία και την πανελλήνια συμμαχία**. Ο Αλέξανδρος συγκεκριμένα ήταν στη Μακεδονία κάτοχος της πατριαρχικής, στρατιωτικής βασιλείας, ως διάδοχος του βασιλέως Φιλίππου και σε σχέση προς τους εταίρους θα μπορούσε να θεωρηθεί ουσιαστικά ότι στεκόταν λίγο παραπάνω από έναν άρχοντα «πρώτον μεταξύ ίσων». Στην Ασία, ως κληρονόμος των Αχαιμενιδών, ήταν απόλυτος μονάρχης. Για τους Έλληνες της κυρίως Ελλάδας ήταν ο ηγεμών και «στρατηγός αυτοκράτωρ» του εκδικητικού πολέμου, που είχε κηρυχθεί στην Κόρινθο. **Ο Αλέξανδρος δεν προσπάθησε ποτέ να συγχωνεύσει μεταξύ τους τα τρία τούτα συνθετικά στοιχεία της εξουσίας του**. Η προσωπικότητά του ήταν εκείνη που εξασφάλιζε τη συνοχή της «αυτοκρατορίας» και ο μακεδονικός στρατός η δύναμη που είχε κατακτήσει την Ασία και κρατούσε σε υποταγή τους φιλελεύθερους Έλληνες.

Hermann Bengtson, *Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδος*, εκδόσεις ΜΕΛΙΣΣΑ, Αθήνα 1991², σελ.316

2) Χάρτης της Εκστρατείας του Αλεξάνδρου: οι μάχες και οι ιδρυθείσες ή εξελληνισμένες πόλεις

A. Πολιτική Νομιμοποίησης Εξουσίας έναντι των Ελλήνων

1) ὡς οἱ Ἕλληνας αὐτοκράτορα στρατηγὸν εἶλοντο (=εξέλεξαν) Φίλιππον, ὡς Φίλιππος μέλλων διαβαίνειν εἰς τὴν Ἀσίαν ἀνηρέθη (=δολοφονήθηκε)
ΔΙΟΔΩΡΟΣ ΣΙΚΕΛΙΩΤΗΣ, βιβλίο 16

2) ... τοῦ δ' Ἀλεξάνδρου παραγγείλαντος εἰς Κόρινθον ἀπαντᾶν τὰς τε πρεσβείας καὶ τοὺς συνέδρους, ἐπειδὴ συνήλθον οἱ συνεδρεύειν εἰωθότες, διαλεχθεὶς ὁ βασιλεὺς καὶ λόγοις ἐπεικέσι χρησάμενος ἔπεισε τοὺς Ἕλληνας ψηφίσασθαι στρατηγὸν αὐτοκράτορα τῆς Ἑλλάδος εἶναι τὸν Ἀλέξανδρον καὶ συστρατεύειν ἐπὶ τοὺς Πέρσας ὑπὲρ ὧν εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐξήμαρτον.

ΔΙΟΔΩΡΟΣ ΣΙΚΕΛΙΩΤΗΣ, βιβλίο 17, 3.9

3) Εἰς δὲ τὸν Ἰσθμὸν τῶν Ἑλλήνων συλλεγέντων καὶ ψηφισαμένων ἐπὶ Πέρσας μετ' Ἀλεξάνδρου στρατεύειν, ἡγεμῶν ἀνηγορεύθη.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ, Βίος Ἀλεξάνδρου, 14.1

1. Οἱ πιο πάνω πηγές αναφέρονται σε αποφάσεις του Συνεδρίου των Ελλήνων στην Κόρινθο. Ποιες εξουσίες και για ποιο σκοπό παραχωρούνται στον Φίλιππο Β΄ της Μακεδονίας και τον γιο του, Αλέξανδρο Γ΄ της Μακεδονίας;

---

2. Κατά τη γνώμη σας, γιατί ο Αλέξανδρος ζητά ανανέωση της εντολής από το Συνέδριο της Κορίνθου με τους ίδιους όρους και εξουσίες, παρόλο που είναι ο διάδοχος και συνεχιστής του Φιλίππου;

---

4) Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου καὶ οἱ Ἕλληνες πλὴν Λακεδαιμονίων ἀπὸ τῶν βαρβάρων τῶν τὴν Ἀσίαν κατοικούντων.

ΑΡΡΙΑΝΟΣ, Ἀλεξάνδρου Ἀνάβασις, 1, 16, 7

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ, Βίος Ἀλεξάνδρου, 16.18

1. Γιατί ο Αλέξανδρος έστειλε δώρο 300 ασπίδες στον ναό της Αθηνάς στην Ακρόπολη των Αθηνών;

---

2. Γιατί στην επιγραφή αυτή δεν αναφέρει τους Μακεδόνες;

---

3. Πώς θα νιώθατε αν ήσασταν Λακεδαιμόνιος μετά από αυτή τη νίκη του Αλεξάνδρου αλλά και την ακόλουθη επιτυχία του;

---

5) Οἱ δὲ **σύεδροι τῶν Ἑλλήνων** ἐψηφίσαντο πέμψαι πρέσβεις πεντεκαίδεκα **στέφανον** φέροντας **χρυσοῦν** παρὰ τῆς **Ἑλλάδος ἀριστεῖον Ἀλεξάνδρῳ** καὶ **συνηθησομένους** τῇ κατὰ Κιλικίαν νίκη.

ΔΙΟΔΩΡΟΣ ΣΙΚΕΛΙΩΤΗΣ, βιβλίο 17, 48. 6

1. Πώς αντέδρασαν οι Έλληνες για την πρώτη νίκη του Αλέξανδρου στον Γρανικό ποταμό το 334 π.Χ. εναντίον των Περσών και γιατί;

---

6) Διέταξε παντού [στις ελληνικές πόλεις της Μ.Ασίας] την ανατροπή των ολιγαρχιών και την εγκαθίδρυση δημοκρατιών, κάθε πόλη να επαναφέρει και να διοικείται από τους δικούς της νόμους και να πάψει να πληρώνει τους φόρους που ως τότε πλήρωναν στους Πέρσες.

ΑΡΡΙΑΝΟΣ, *Αλεξάνδρου Ανάβασις*, 1.18.2 (μτφρ.)

1. Πώς συμπεριφέρθηκε στις ελληνικές πόλεις της Μ.Ασίας και ποια ανταπόκριση πιστεύετε πως είχε ο Αλέξανδρος από τις πόλεις αυτές;

Να συντάξετε και να παρουσιάσετε στην ολομέλεια της τάξης μια παράγραφο για τη στάση του Μεγάλου Αλεξάνδρου προς τους Έλληνες, τόσο της κυρίως Ελλάδας όσο και της Μ.Ασίας.

Β. Νομιμοποίηση της εξουσίας απέναντι στους Πέρσες και τους υπόλοιπους λαούς της Περσικής Αυτοκρατορίας

7) Καθώς ο βασιλεύς πατούσε την ασιατική ήπειρο, **πέταξε από το πλοίο το ακόντιό του στη γη**. Με τον τρόπο αυτό **έδειχνε συμβολικά ότι έπαιρνε την κυριότητα της νέας ηπείρου**. Με την επίσκεψη της ιερής τοποθεσίας του Ιλίου (=Τροίας) έβαλε να στεφανώσουν τον τάφο του Αχιλλέως και πρόσφερε εξιλαστήρια θυσία στον Πρίαμο, **ως νέος Αχιλλεύς**.

HERMANN BENGTON, *Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδος*, εκδόσεις ΜΕΛΙΣΣΑ, Αθήνα 1991², σελ.304

1. Με βάση την πιο πάνω πηγή να εξηγήσετε τον όρο «δορύκτητος γη».

---

2. Ποια σχέση είχε ο Αλέξανδρος με τον Αχιλλέα και γιατί παρουσιάστηκε ως «νέος Αχιλλεύς»;

---

8) Οί ὑμέτεροι πρόγονοι ἐλθόντες **εἰς Μακεδονίαν καὶ εἰς τὴν ἄλλην** (=την υπόλοιπη) **Ἑλλάδα** κακῶς ἐποίησαν ἡμᾶς. **Ἐγὼ δὲ τῶν Ἑλλήνων ἡγεμῶν** κατασταθεὶς καὶ **τιμωρήσασθαι** βουλόμενος **Πέρσας** διέβην ἐς Ἀσίαν.

ΑΡΡΙΑΝΟΣ, *Αλεξάνδρου Ανάβασις* 2.14.4

1. Ποιος μιλά στην πηγή αυτή και σε ποιον απευθύνεται; Από πού το συμπεραίνετε;

---

2. Πώς δικαιολογεί ο Αλέξανδρος στον Μέγα Βασιλέα Δαρείο την επίθεσή του στην Ασία;

---

3. Είναι συνεπής προς τις υποχρεώσεις που ανέλαβε έναντι των υπόλοιπων Ελλήνων (εκτός των Σπαρτιατών);

---

9) Όταν πέρασε στο Γόρδιο, την αρχαία μητρόπολη του Θρυλικού βασιλείου του Μίδα, λέγεται ότι **έκοψε με το σπαθί** τον δεμένο στον ζυγό ενός αρχαίου άρματος άλυτο κόμπο, δίνοντας αυτή την απάντηση σ' **ένα χρησμό που υποσχόταν σε όποιον έλυne τον γόρδιο δεσμό την κυριαρχία στην Ασία.**

H-J.GEHRKE, *Ιστορία του Ελληνιστικού Κόσμου*,
Άγγ.Χανιώτης (μτφρ.), Κων. Μπουραζέλης (εποπτεία), εκδόσεις MIET, Αθήνα 2000, σελ.35

1. Με βάση την πιο πάνω πηγή αλλά και τον χάρτη να εξηγήσετε γιατί παρεξέκκλινε από την πορεία του προς το κέντρο της περσικής αυτοκρατορίας για να πάει στο Γόρδιο;

2. Ποιο στοιχείο του χαρακτήρα του ή και της πολιτικής του φαίνεται μέσα από τη λύση του γόρδιου δεσμού;

10) Ο Αλέξανδρος μετά την μάχη του Γρανικού διεκήρυξε εμπράκτως την απόφασή του να κερδίσει τον πόλεμο μέσω της **συμφιλίωσης με το κατακτημένο στοιχείο**. Ο στρατιωτικός του σκοπός ήταν να ηττηθούν τα περσικά στρατεύματα, αλλά ο πολιτικός του σκοπός ήταν να κερδίσει τους πληθυσμούς της περσικής αυτοκρατορίας και ιδιαιτέρως τους Πέρσες. Στη θέση του Πέρση Αρσίτη, σατράπη της Ελλησπόντιας Φρυγίας έβαλε τον Μακεδόνα στρατηγό Κάλα, αποδίδοντάς του τον τίτλο του σατράπη, **δείχνοντας έτσι στο τοπικό στοιχείο ότι δεν ήταν διατεθειμένος να αλλάξει τα τοπικά και πατροπαράδοτα συστήματα τοπικής διακυβέρνησης**. Ανάμεσα σ' αυτά που φρόντισε να μείνουν ακριβώς ίδια όπως και πριν, ήταν και οι φόροι που κατεβάλλοντο προς τους Πέρσες, τους οποίους τώρα συγκέντρωνε ο Κάλας για λογαριασμό του Αλεξάνδρου.

J.F.C. FULLER, *The Generalship of Alexander the Great*, Wordsworth Editions, 1998, σελ. 286

1. Πώς συμπεριφέρθηκε στους κατακτημένους λαούς ο Αλέξανδρος και γιατί; Πώς κρίνετε την πολιτική αυτή;

11) Ο Αλέξανδρος δε δέχεται τις προτάσεις του Δαρείου μέσα από διπλωματικές επιστολές

Ενώ ο Αλέξανδρος ήταν ακόμη απασχολημένος με την πολιορκία της Τύρου, έφτασαν πρεσβευτές από τον Δαρείο και του ανήγγειλαν ότι ο Πέρσης βασιλιάς ήταν πρόθυμος να του δώσει 10.000 τάλαντα για τη μητέρα, τη σύζυγο και τα παιδιά του [που είχαν αιχμαλωτιστεί στη μάχη της Ισσού] και συμφωνούσε να ανήκει στον Αλέξανδρο όλη η χώρα που βρισκόταν ανάμεσα στον Ευφράτη και στην ελληνική θάλασσα [Αιγαίο]. Πρότεινε ακόμη ο Δαρείος να παντρευτεί ο Αλέξανδρος την κόρη του και να είναι φίλος και σύμμαχός του. Όταν αυτά τα νέα ανακοινώθηκαν στη συγκέντρωση των εταίρων, λένε ότι ο Παρμενίων [ένας από τους πιο αξιόλογους στρατηγούς του μακεδονικού στρατού] είπε πως αν αυτός ήταν ο Αλέξανδρος θα σταματούσε τον πόλεμο ικανοποιημένος και δε θα διακινδύνευε να προχωρήσει περισσότερο. Τότε ο Αλέξανδρος του απάντησε ότι, αν αυτός ήταν Παρμενίωνας, έτσι θα έκανε, αφού όμως είναι Αλέξανδρος θα απαντήσει διαφορετικά. **Είπε λοιπόν πως δεν έχει ανάγκη από τα χρήματα του Δαρείου, ούτε δέχεται ένα μέρος της χώρας αλλά τη θέλει ολόκληρη. Κι αν ήθελε να παντρευτεί την κόρη του, μπορούσε να το κάνει και χωρίς να του την δώσει εκείνος. Έστειλε ακόμη μήνυμα στον Δαρείο να έρθει εκείνος σ' αυτόν και να τον ονομάζει «βασιλιά της Ασίας», αν ήθελε να τον μεταχειριστεί με φιλανθρωπία.**

ΑΡΡΙΑΝΟΣ, *Αλεξάνδρου Ανάβασις*, Β 25, 1-3
ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ, *Αλέξανδρος* 29, 4

1. Πώς σας φαίνονται οι προτάσεις του Δαρείου για συνθηκολόγηση ειρήνης;

---

2. Γιατί ο Αλέξανδρος αρνήθηκε; Ποια σχέδιά του διακρίνετε μέσα από την αρνητική του απάντηση προς τον Δαρείο;

Να παρουσιάσετε το πιο πάνω περιστατικό με υπόδυση ρόλων (Μ.Αλέξανδρος, Δαρείος, Παρμενίων).

12) Κατά την πορεία δια της νότιας Συρίας, βρήκε σοβαρή αντίσταση μόνο στη Γάζα. Η Αίγυπτος του παραδόθηκε από τον σατράπη Μαζάκη χωρίς μάχη, αφού όλοι στη χώρα του Νείλου θυμούνταν την περσική ανακατάληψη με μελανά χρώματα. Έτσι όλοι δέχθηκαν τον Αλέξανδρο σαν ελευθερωτή και οι ιερείς της Μέμφιδος τον έστειψαν με το διπλό αιγυπτιακό στέμμα. Με πλήρη συνείδηση ο Αλέξανδρος δεν εμφανίζεται στην Αίγυπτο σαν νόμιμος διάδοχος των Αχαιμενιδών, αλλά σαν κληρονόμος της μεγάλης σειράς των αυτοχθόνων φαραώ.

HERMANN BENGTON, *Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδος*, εκδόσεις ΜΕΛΙΣΣΑ, Αθήνα 1991², σελ.307

1. Γιατί στην Αίγυπτο δεν εμφανίζεται ως συνεχιστής του Πέρση βασιλέα, αλλά ως φαραώ;

13) Περισσότερο από έναν αιώνα τώρα ήταν γνωστός στους Έλληνες ο Λιβυκός Άμμων σαν μαντικός θεός και ταυτιζόταν με τον Δία. Η μυθική παράδοση του Ελληνισμού – για τους ανθρώπους της εποχής εκείνης ήταν πραγματική ιστορία – ανέφερε πως οι ήρωες Περσεύς και Ηρακλής είχαν επισκεφθεί κάποτε το τέμενος του Άμμωνος. Πρέπει λοιπόν να έκανε βαθιά και μόνιμη εντύπωση στην ψυχή του νεαρού βασιλέως το γεγονός ότι ο μάντης του θεού τον υποδέχθηκε, κατά τρόπο τελετουργικό, σαν γιο του Άμμωνος! [Χαίρε παῖ Διὸς ἢ χαίρε παιδίον;]

HERMANN BENGTON, *Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδος*, εκδόσεις ΜΕΛΙΣΣΑ, Αθήνα 1991², σελ.307

Στηρίζεται σε πηγές:

ΑΡΡΙΑΝΟΣ, *Αλεξάνδρου Ανάβασις*, III 3-4

ΚΑΛΛΙΣΘΕΝΗΣ fr.14^a (=Στράβων 17, 8-14)

ΔΙΟΔΩΡΟΣ ΣΙΚΕΛΙΩΤΗΣ, βιβλίο 17, 49.2 και 51.1-4

1. Πολλοί μελετητές θεωρούσαν ότι ο Αλέξανδρος ήταν μεγαλομανής ή ότι ένιωθε θεός. Άλλοι πάλι ερμηνεύουν τις πράξεις του μέσα από μια προσχεδιασμένη στρατηγική αξιοποίησης του μυθικού και ιδεολογικού υπόβαθρου. Εσείς τι πιστεύετε;

14) Ο Δαρείος συγκέντρωσε τις δυνάμεις του από τη Βακτριανή και τις άνω σατραπείες και υποχώρησε στα Βάκτρα με 30000 Πέρσες και Έλληνες μισθοφόρους, όταν τον συνέλαβε ο σατράπης των Βάκτρων Βήσσος και τον δολοφόνησε. Ωστόσο αμέσως μετά τον θάνατό του, ο Αλέξανδρος, ο οποίος τον καταδίωκε με το ιππικό, όταν βρήκε τον Δαρείο νεκρό τον τίμησε με βασιλική ταφή. Όπως όμως μερικοί έχουν γράψει, επειδή τον πρόλαβε ζωντανό ακόμη, τον συμπόνεσε για τις ατυχίες του και όταν ο Δαρείος τον παρακάλεσε να εκδικηθεί τον φόνο του, ο Αλέξανδρος το υποσχέθηκε και άρχισε την εκδίωξη του Βήσσου.

ΔΙΟΔΩΡΟΣ ΣΙΚΕΛΙΩΤΗΣ, βιβλίο 17, 73.1-4

15) Στη Σογδιανή ο Βήσσος ανετράπη από τον αρχηγό των Σογδιανών Σπιταμένη και αιχμαλωτίστηκε από τον Μακεδόνα στρατηγό Πτολεμαίο. Μαστιγώθηκε, ακρωτηριάστηκε και τέλος εκτελέστηκε στα Εκβάτανα. Έτσι, ο Αλέξανδρος, ως Μέγας Βασιλεύς, εκδικήθηκε τον θάνατο του προκατόχου του Δαρείου κατά τα γνήσια περσικά έθιμα.

Frank W.Walbank, *Ο Ελληνιστικός Κόσμος*, εκδόσεις Βάνιας 1993, σελ.42

1. Πώς κρίνετε τη στάση του Αλεξάνδρου απέναντι στον Δαρείο και απέναντι στον Βήσσο; Πιστεύετε ότι υπήρχε κάποια πολιτική σκοπιμότητα; _____
_____

Γ. Πολιτιστικό έργο

16) Νέα εποχή στην ιστορία του Ελληνισμού και του κόσμου της πρόσω Ασίας εγκαινίασε η ίδρυση των διαφόρων πόλεων του μεγάλου κατακτητή. Οι πόλεις του είναι η εξωτερική ένδειξη για την έναρξη της τρίτης φάσεως του ελληνικού αποικισμού (ή του Γ' Αποικισμού). Έστω κι αν δεχθούμε ότι πρωταρχικός παράγων για την οικοδόμηση κάθε πολιτείας του Αλεξάνδρου ήταν οι στρατιωτικοί λόγοι (ειρήνευση της βαρβαρικής χώρας, εξασφάλιση των αρτηριών επιστροφής), η σημασία του αποικισμού είναι πολύ πιο πλατιά από τον στρατιωτικό τομέα. Από την πρώτη στιγμή το ελληνικό στοιχείο, όχι το μακεδονικό, ήταν εκείνο που έδωσε στις Αλεξάνδρειες το κυρίαρχο χρώμα, οι άποικοι ήταν συνήθως Έλληνες μισθοφόροι, που ενισχύονταν αδιάκοπα από ομοεθνή στοιχεία προερχόμενα από την Ευρώπη και από τη Μ. Ασία. Τα ελληνικά έθιμα, η ελληνική παιδεία και η ελληνική θρησκευτική πίστη εύρισκαν σ' αυτές τις πολιτείες καινούρια πατρίδα. Εδώ όμως το πνεύμα που αναπτυσσόταν ήταν πιο ελεύθερο από εκείνο που κυριαρχούσε στον περιορισμένο χώρο των μητροπολιτικών κέντρων. Εκτός από την αιγυπτιακή Αλεξάνδρεια και οι ομώνυμες πολιτείες στο Ανατολικό Ιράν, η Αλεξάνδρεια εν Αρεία και η εν Αραχωσία και η παρά τον Γιαζάρτη έφθασαν σε υψηλή ακμή... **Με τον εξελληνισμό της Ανατολής, η ελληνική γλώσσα (υπό τη μορφή της Κοινής) έγινε όργανο παγκόσμιας συνεννόησης.** Στην Ανατολή αντικατέστησε την Αραμαϊκή, που ήταν η γλώσσα επικοινωνίας στην περσική αυτοκρατορία.

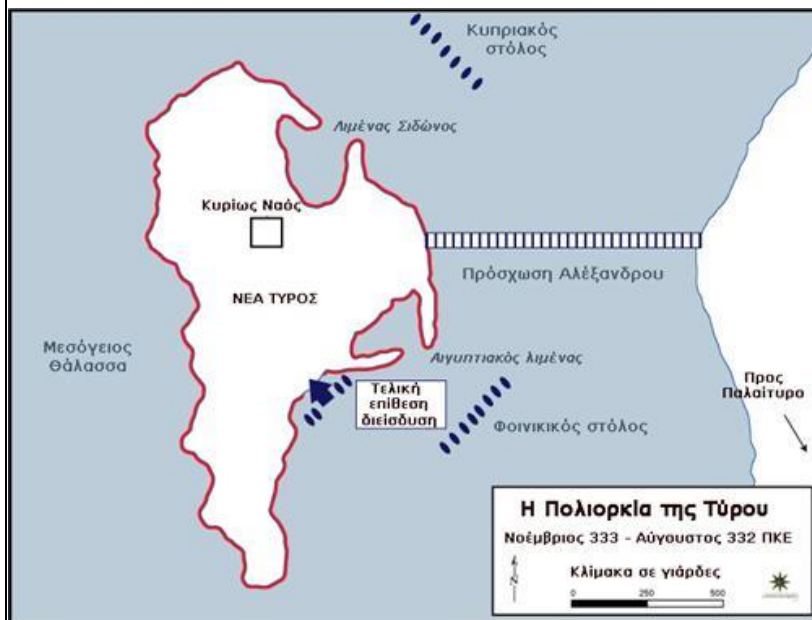
Hermann Bengtson, *Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδος*, εκδόσεις ΜΕΛΙΣΣΑ, Αθήνα 1991², σελ.317-318

1. Με ποιους τρόπους βοήθησε η ίδρυση ελληνικών πόλεων στην ενότητα της αυτοκρατορίας του Αλεξάνδρου και στη διάδοση του ελληνικού πολιτισμού; _____
_____
_____
_____

Δ. Στρατηγική ικανότητα και στρατιωτικό έργο

17)

18) Η πολιορκία της Τύρου υπήρξε από τις πιο δύσκολες επιχειρήσεις του Αλεξάνδρου. Ο Αλέξανδρος αναγκάστηκε να κατασκευάσει από την παλαιά Τύρο, που βρισκόταν στο ηπειρωτικό έδαφος μέχρι τη νήσο, όπου είχε κτισθεί η νέα Τύρος (η οποία χωριζόταν από την ξηρά με έναν πορθμό πλάτους 800 μέτρων) ένα πρόχωμα (μόλο) σαν βάση για τις πολιορκητικές μηχανές. Κατόρθωσε να αποκλείσει την πόλη και από την πλευρά της θάλασσας μόνον όταν τα κυπριακά και τα φοινικικά πλοία από τη Σιδώνα ήρθαν με το μέρος του. Και απ' αυτό ακριβώς προήλθε το αποφασιστικό ρήγμα και κατελήφθη η πολιτεία με ορμητική επίθεση.

HERMANN BENGTON, *Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδος*, εκδόσεις ΜΕΛΙΣΣΑ, Αθήνα 1991², σελ.306-307

19) «Φίλοι και σύμμαχοι, βλέπω ότι η πορεία μας προς την Αίγυπτο δεν είναι ασφαλής, όσο οι Πέρσες επικρατούν στη θάλασσα. Ούτε είναι ασφαλές να συνεχίσουμε την καταδίωξη του Δαρείου, όσο έχουμε πίσω μας την αφερέγγυα πόλη της Τύρου και οι Πέρσες κατέχουν την Κύπρο και την Αίγυπτο. [...] Αν όμως καταστρέψουμε την Τύρο, όχι μόνο θα επικρατήσουμε σε ολόκληρη τη Φοινίκη, αλλά και το πιο σημαντικό και πιο

αξιόμαχο κομμάτι του περσικού ναυτικού, το φοινικικό, θα περάσει προφανώς στα χέρια μας. [...] Αν διασχίζουμε τη θάλασσα με τα φοινικικά και τα μακεδονικά πλοία και κατέχουμε την Κύπρο, θα είμαστε σίγουροι για την εκστρατεία μας στην Αίγυπτο. Κι αν πάρουμε την Αίγυπτο [...] Θα συνεχίσουμε την εκστρατεία προς τη Βαβυλώνα με τον τόπο μας ασφαλή, με μεγαλύτερο κύρος και έχοντας αποκόψει τους Πέρσες από τη θάλασσα και από όλη την περιοχή από αυτή την πλευρά του Ευφράτη.»

Αρριανού, *Αλεξάνδρου Ανάβασις*, Βιβλίο Β', Πηγή: <http://clubs.pathfinder.gr/istoria/1341835>

1. Να αξιολογήσετε την πολιορκία της Τύρου ως προς την σπουδαιότητά της στρατιωτικά και στρατηγικά.

20) Τώρα πια, το σημαντικό δεν ήταν η κατάληψη πόλεων ή θέσεων, **αλλά η εύρεση και η καταστροφή του αντιπάλου στρατού**, που ήταν ο υπέρτατος σκοπός κάθε μάχης. Ακόμη και μετά από μια νικηφόρα μάχη, ο εχθρός πρέπει να καταδιωχθεί, ώστε να μην προλάβει να αναδιοργανωθεί. Η κατάληψη θέσεων εννοείτο μόνο ως ανάγκη φύλαξης των φίλιων μετόπισθεν και απαγόρευσης στον εχθρό της δυνατότητας εκτέλεσης ελιγμών αντιπερισπασμού και παρενόχλησης των γραμμών συγκοινωνιών και εφοδιασμού των δυνάμεών του. Ακόμα και μετά από μία περήφανη νίκη ο νικητής δεν μπορούσε να εφησυχάζει, καθώς δεν μπορούσε να είναι σίγουρος ότι δε θα υποστεί νυκτερινή επίθεση προκειμένου να ανατραπεί το αποτέλεσμα. Η στρατιωτική ιστορία δεν θα ήταν ποτέ πια η ίδια μετά την εκστρατεία του Μ. Αλεξάνδρου. **Από τότε και στο εξής, ένας στρατός θα επιχειρούσε οπουδήποτε και κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες.** Η ταχύτητα, ο αιφνιδιασμός, οι απρόβλεπτες κινήσεις και στρατηγικοί ελιγμοί των στρατευμάτων που χαρακτήριζαν την στρατηγική φιλοσοφία του Μ. Αλεξάνδρου, επηρέασαν βαθύτατα και καταλυτικά σχεδόν όλους τους μετέπειτα μεγάλους στρατηλάτες. **Ο Αλέξανδρος μέσα σε διάστημα τεσσάρων ετών είχε αντιμετώπισει και ουσιαστικά είχε εκμηδενίσει τα αντίπαλα στρατεύματα σε τρεις κύριες μάχες με αποκορύφωμα την τελευταία, τη μάχη των Γαυγαμήλων.** Θεωρείται μια από τις σημαντικότερες μάχες της παγκόσμιας Ιστορίας, διότι άνοιξε τελεσίδικα και οριστικά στον Αλέξανδρο τις πύλες της περσικής αυτοκρατορίας. **Ανακηρύχθηκε Βασιλεύς της Περσίας στο πεδίο της μάχης και λίγο αργότερα σε μεγαλειώδη τελετή στα Άρβηλα Βασιλεύς της Ασίας.**

CLAUSEWITZ, *Περί Πολέμου*, εκδόσεις Βάνιας 1999, σελ.45

Ε. Οικονομικό - νομισματικό έργο

Αργυρό τετράδραχμο Αλεξάνδρου Γ' Μακεδονίας, 336-323 π.Χ. Στον εμπροσθότυπο εικονίζεται κεφαλή του **Ηρακλή με λεοντή** και στον οπισθότυπο **ο Δίας σε θρόνο κρατώντας αετό και σκήπτρο.** Τη μορφή του τελευταίου περιβάλλει η **επιγραφή ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ.**

Αθήνα, Νομισματικό Μουσείο Α.Ε. 146. ΥΠΠΟ/ΤΑΠ Οικονομίδου, Μ., *Ελληνική Τέχνη: Αρχαία Νομίσματα*, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1996, σ. 152, εικ. 134.

21)

22) Στα Σούσα περιήλθε στην κατοχή του Αλέξανδρου **το κεντρικό θησαυροφυλάκιο της αυτοκρατορίας των Αχαιμενιδών**, το οποίο περιείχε αφάνταστες ποσότητες πολύτιμου μετάλλου. Οι θησαυροί τούτοι **ετέθησαν αμέσως σε κυκλοφορία σε νομίσματα και δημιούργησαν για πρώτη φορά τις ευνοϊκές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη μιας οικουμενικής οικονομικής συνεργασίας και ενός οικουμενικού εμπορίου σε κλίμακα ανεπανάληπτη...** Εξάλλου εγκατέλειψε την τακτική του αποθησαυρισμού που εφάρμοζαν οι Αχαιμενίδες και η τεράστια αύξηση της νομισματικής κυκλοφορίας, έφερε μια περίοδο ευημερίας...

Hermann Bengtson, *Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδος*, εκδόσεις ΜΕΛΙΣΣΑ, Αθήνα 1991², σελ.308, 318